

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum primi motus sensualitatis infideliu[m] sint peccata venialia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

AD SECUNDUM dicendum, quod angelus non potuit minus diligere creaturam, quam Deum, nisi simul referens eam in Deum, sicut in ultimum finem, uel aliquem finem inordinatum, ratione iam dicta.

AD TERTIUM dicendum, quod omnia illa quae uidentur esse uenialia, demones procurant, ut homines ad sui familiaritatem attrahant, & sic deducant eos in peccatum mortale: unde in omnibus mortaliter peccant propter intentionem finis.

ARTICULVS V.

Utrum primi motus sensualitatis infidelibus sint peccata mortalia.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod primi motus sensualitatis in infidelibus sint peccata mortalia. Dicit enim Apostolus ad Romanos octauo, quod nihil est damnationis his, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant, & loquitur ibi de concupiscentia sensualitatis, ut ex praemissis apparet. haec ergo causa est quare concupiscere non sit damnabile his, qui non secundum carnem ambulant, consentiendo scilicet concupiscentiae, quae sunt in Christo Iesu; sed infideles non sunt in Christo Iesu, ergo in infidelibus est damnabile. primi igitur motus infidelium sunt peccata mortalia.

¶ 2 Praterca. Anselmus dicit in libro de gratia & lib. arb. * Qui non sunt in Christo sentientes carnem, sequuntur damnationem, etiam si non secundum carnem ambulant: sed damnatio non debetur nisi peccato mortali. ergo cum homo sentiat carnem secundum primum motum concupiscentiae, uel quod primus motus concupiscentiae in infidelibus sit peccatum mortale.

¶ 3 Praterca. Anselmus dicit in eodem libro, Sic est factus homo, ut concupiscentiam sentire non deberet. hoc autem debitum uideatur homini remissum per gratiam baptismalem, quam infideles non habent. ergo quando cumque infidelis concupiscit, etiam si non consentiat, peccat mortaliter contra debitum faciens.

¶ 4 Contra est, quod dicitur Actuum decimo. Non est personarum acceptor Deus. quod ergo uni non imputat ad damnationem, nec alteri: sed primos motus fidelibus non imputat ad damnationem. ergo etiam nec infidelibus.

RESPONDEO. Dicendum, quod irrationabiliter dicitur, quod primi motus infidelium sint peccata mortalia, si eis non consentiatur. & hoc

pater dupliciter. Primo quidem, quia ipsa sensualitas non potest esse subiectum peccati mortalis, ut supra est habitum. * est autem eadem natura sensualitatis in infidelibus & fidelibus: unde non potest esse, quod solus motus sensualitatis in infidelibus sit peccatum mortale. Alio modo ex statu ipsius peccantis. nunquam enim dignitas personae diminuit peccatum, sed magis auget, ut ex * supra dictis patet. unde nec peccatum est minus in fidele, quam in infideli, sed multo maius. Nam & infidelium peccata magis merentur ueniam propter ignorantiam, secundum illud I. ad Timot. 1. Misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate mea; & peccata fidelium aggrauantur propter gratiae sacramenta, secundum illud Hebr. 10. Quanto magis putatis deteriori mereri supplicia, qui sanguinem Testamenti, in quo sanctificatus est, pollutum duxerit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Apostolus loquitur de damnatione debita peccato originali, quae auferitur per gratiam Iesu Christi, quamuis maneat concupiscentiae fomes. unde hoc quod fideles concupiscunt, non est in eis signum damnationis originalis peccati, sicut est in infidelibus. Et hoc modo intelligendum est * dictum Anselmi. Unde patet solutio ad secundum.

AD TERTIUM dicendum, quod illud debitum non concupiscendi, erat per originalem iustitiam. unde id quod opponitur tali debito, non pertinet ad peccatum actuale, sed ad peccatum originale.

ARTICULVS VI.

Utrum peccatum ueniale possit esse in aliquo cum solo originali.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod peccatum ueniale possit esse in aliquo cum solo originali. Dispositio enim praecedit habitum: sed ueniale est dispositio ad mortale, ut * supra dictum est. ergo ueniale in infideli, cui non remittitur originale, inuenitur ante mortale: & sic quandoque infideles habent peccata uenialia cum originali sine mortalibus.

¶ 2 Praterca. Minus habet de connexionione & convenientia ueniale cum mortali, quam mortale peccatum cum mortali: sed infidelis subiectus originali peccato potest committere unum peccatum mortale, & non aliud.

Prima Secunda S. Thome.

quod minus requiritur ad faciendum aliquid imperfectum, quam perfectum. Peccatum enim mortale constat esse perfectum, & ueniale imperfectum: & quod non omne excusans a maiore, excusat a minore, ut patet in infidelibus, qui excusantur ab infidelitatis peccato, si nihil audiverunt, & non ab aliis, a quibus caueret, si esset Christiani.

¶ Ad haec dubia dicitur, quod cum in litera explicite dicitur, Multo magis excusat a ueniali, si committat aliquid, quod sit ex genere suo tale, dubium non est quod de ueniali ex genere in illis uerbis loquitur. & intendit, quod pueri committente aliquid mortale ex genere, & aliquid ueniale ex genere, si defectus aetatis excusat eum a mortali, excusat etiam a ueniali, & multo magis. Et quod excuset etiam a ueniali in promptu est ratio: quia utrumque libertatem exigit, & conuenit in hoc, quod est fieri possibile deliberare. & indeliberate. Potest enim quis deliberare uerbum otiosum dicere, & habere primum motum ad dicendum illud, & desistere. unde si impedita libertas excusat ab actu mortali, quia constituit ipsum extra mortale genus, excusat quoque eadem ratione ab actu ueniali, quia extra mortale quoque genus constituit ipsum. Quod autem multo magis excuset a ueniali, ratio est: quia in maiori includitur minus, constat autem quod ceteris paribus, ex parte agentis peccatum ueniale & mortale ex genere sic se habent, sicut maius, & minus: propter quod si impeditur libertas factus est ad faciendum quod actus tam malus, scilicet ex genere mortalis commissus a puero, sibi non imputatur, a fortiori subicit ad faciendum, q.

BB 4 actus

Super questionis 89. articulum quintum.

¶ 1. Nota titulum, quod loquitur tantum de primis motibus sensualitatis, & non de omnibus, quod ad motus infidelium, & non mireris, si differat disputationem de aliis in locis propriis.

¶ Super questionis 89. articulum sextum.

¶ 1. Nota, quod eundem 89. quae. dubium duplex occurrit circa illa uerba, Multo magis excusat eum a peccato ueniali &c. primum, quia autem author intendit simpliciter de ueniali, & non de mortali ex genere. Si simpliciter, fallum est quod defectus rationis excusat a mortali excusat a ueniali, ut patet in primis motibus quos defectus rationis debet excusare a mortali, & non a ueniali. Si de ueniali ex genere tantum, non infertur intentum, quod originale cum ueniali solo non inueniri possit. Dicit enim quipiam, quod puer in originali existens ante plenum usum liberi arbitrii, incipiens aequaliter semiuili libero arbitrio ut consistit in somnolentis peccare potest ap peccando aliquo delectabile illud, puta, concubitu puellae, quod propter imperfectionem actus indeliberati erit ueniale.

¶ Secundum dubium est, unde ualet ly, multo magis. uideatur enim ut aequaliter attendendo ad usum rationis, aut minus attendendo,

positum in arg. 2.

3. q. 90. ar. 4. ad 3. & 2. dia. 28. ar. 3. ad 5. & dist. 42. q. 1. ar. 5. ad 7. & 4. di. 5. q. 1. ar. 3. ad 6. & 1. ar. 9. 14. ar. 12. ad 2. & parte agentis peccatum ueniale & mortale ex genere sic se habent, sicut maius, & minus: propter quod si impeditur libertas factus est ad faciendum quod actus tam malus, scilicet ex genere mortalis commissus a puero, sibi non imputatur, a fortiori subicit ad faciendum, q. 28. ar. 3.